

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

לפני
כב' השופט שאול שוחט, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופטת עינת רביד
כב' השופט נפתלי שילה

מעוררת
נ' ל'
ע"י ב"כ עו"ד שמעון פרץ ונטלי קדוש

נגד

משיב
ס' ר'
ע"י ב"כ עו"ד טל קולסקי וקסם קוזוקין

פסק דין

- מכאן ולהלן ובהתאמה "האישה"; "האיש" ושניהם "בני הזוג".

הש' שאול שוחט, אב"ד

1. בית משפט קמא נדרש לבירורן של שלוש תביעות בין הצדדים: שתי תביעות שהגישה האישה נגד האיש, האחת למזונות והשניה בענייני רכוש, ותביעה כספית שהגיש האיש נגד האישה.
2. תביעותיה של האישה נדחו. תביעתו של האיש התקבלה בחלקה. האישה חויבה בהוצאות משפט בסך 30,000 ₪.
3. האישה השלימה עם דחיית תביעתה למזונות (ר' סעיף 3 לעיקרי הטיעון מטעמה ודברי בא כוחה בעמ' 1 ש' 4-5 לפרו' הדיון בישיבת הערעור מיום 23.9.19). מעוררת היא על דחיית תביעתה בענייני הרכוש ועל הקבלה החלקית של תביעת האיש. האיש מערער על דחיית חלק מרכיבי תביעתו הכספית.
4. ברקע הדברים מסמך שכותרתו "הסכם יחסי ממון" שנחתם בין השניים בחודש יולי 2011.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

שאלת תוקפו של הסכם זה והשלכותיו על תביעת האישה בענייני הרכוש ועל התביעה הכספית של
האישה היתה ביסוד ההליך בבית משפט קמא, ועומדת היא אף להכרעה בפסק דינו זה (להלן:
"ההסכם", מוצג א' לתיק המוצגים מטעם המערערת).

העובדות הצריכות לעניין

5. א. הצדדים, בהיותם גרושים ולהם ילדים מנישואין ראשונים, הכירו זה את זה בשנת 2009
ולאחר היכרותם עברו להתגורר תחת קורת גג אחת בדירה בבעלות האישה (להלן: "דירת
האישה").
ב. בחודש יולי 2011 חתמו הצדדים על ההסכם.
ג. כשנה ושלושה חודשים לאחר חתימת ההסכם, באוקטובר 2012, נישאו הצדדים זה לזה
בחוק וקדמוני.
ד. ביום 26.7.15 נפרדה דרכם של הצדדים והאישה עזבה את דירת האישה.

6. בית משפט קמא מצא לנכון לקבוע כי ההסכם שנחתם בין השניים טרם נישואיהם תקף הוא
גם לאחר הנישואין. לגישתו, משהאישה ביקשה לשנותו ומשלאליש לא היתה סיבה לחשוב אחרת, נוכח
המצג "של הסכמות כרגיל וכמוסכם מלפני הנישואין", שהציגה האישה לפניו, ונוכח העובדה כי הם
פעלו ונהגו על פיו במהלך כל השנים לאחר נישואיהם ועד לפירוד ביניהם, תקף ההסכם גם לתקופה זו
(פסקאות 53-60 לפסק הדין). על בסיס קביעה זו ונוכח הוראות ההסכם הקובעות את העיקרון של
הפרדה רכושית מוחלטת "באופן שהכנסותיו ו/או רכושו של כל אחד מבני הזוג, אשר יתקבלו
מעבודתו ו/או מנכסים שרכש לפני חתימת הסכם זה, וכן אלה שייצברו ו/או יירכשו בעתיד מעבודתו
ו/או מנכסיו – ייחשבו לרכושו הבלעדי, להוציא רכוש המוגדר כ'רכוש משותף', לגביו יתקיימו
ההוראות הרלבנטיות בהסכם..." (סעיף 7 להסכם); החירות שהוקנתה בהסכם לכל צד לעשות
בהכנסתו וברכושו כרצונו כך "שהרכוש שיירכש ממקורותיו... יהיה שייך לו בלבד ואילו לצד האחר
לא תהיה כל טענה ו/או תביעה בכל עת לגבי רכוש זה..." (ס' 13 להסכם); הקביעה כי "כל רכוש
שיירכש בעתיד לאחר חתימת הסכם זה, ייחשב כרכושו של הצד שרכשו ממקורותיו ו/או מהכנסותיו
ו/או מרכושו הנפרד..." (ס' 14 להסכם) אף כספים וזכויות הרשומים על שם מי מהם ושיהיו רשומים
בעתיד (ס' 16 להסכם) כמו גם נכסים, זכויות נוספות שיקבל מי מהם בירושה או במתנה (ס' 17
להסכם) וכי הם מוותרים, מתוך מודעות לכך שההסכם מהווה הסדר סופי ומוחלט של תביעותיהם
ההדדיות, על כל טענה ו/או תביעה שיש או תהיה לאחד כלפי רעהו לגבי הרכוש שלו ו/או הפירות ו/או

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

הרווחים ממנו (ר' ס' 15, 22, 23) - קבע בית משפט קמא, בחלקו הראשון של פסק הדין, כי האשה
"מנועה ואף מושתקת לטעון לזכויות בנכסים שנצברו ממועד הנישואין" (ס' 63 לפסק הדין) וכי אין
לה "זכות לקבל חלק כלשהו ברכושו הפרטי של הנתבע מלפני הנישואין ואף לאחריהם... לרבות
ביחס לפירות הנכסים הנפרדים וכך גם חליפיהם" (ס' 66 לפסק הדין).

מכאן דחיית תביעתה של האשה בענייני הרכוש.

7. בחלקו השני של פסק הדין נדרש בית משפט קמא לתביעתו הכספית של האיש. לתביעה זו
שני ראשים – האחד השבת כספים שניתנו לאישה, על ידו, במהלך חיי הנישואין, כהלוואה לטענתו,
וכספים מהחשבון המשותף או מכרטיס האשראי שלו, שנעשה בהם שימוש לצרכיה בלבד. השני
חלוקת מיטלטלין שנרכשו במהלך חיי הנישואין.

בית משפט קמא נדרש לכל אחת ואחת מהעברות הכספיות להן טען האיש וקבע, כי חלקן (סכום כספי
לרכישת מגרש בהוד השרון; סכום כספי לרכישת מכונית שנרשמה על שם האשה בלבד; 40,000 ₪;
20,000 ₪) ניתנו כהלוואה וחייב את האישה בהשבתן; לגבי כספים מהחשבון המשותף או מכרטיס
האשראי שלו, שנעשה בהם שימוש לצרכיה בלבד, חייב קמא את האישה בהשבת סך של 2,350 ₪
קניות פרטיות שביצעה עבורה; 13,000 ₪ שניטלו על ידי האישה בצ'קים/מזומן/כרטיס אשראי
מהחשבון המשותף; 590 ₪ מהחשבון המשותף בגין פרסום בעיתון; 637 ₪ בגין ביטוח רכבה; מנגד,
דחה בית משפט קמא את תביעת האיש לחייב את האישה בהחזר כספים שנטען כי שולמו על ידו
לשיפוץ דירתה; בהחזר הפרשות לקרן השתלמות; תשלום בגין פרסום באינטרנט; סכום כספי שנתן
לבנה של האישה.

לגבי המיטלטלין הורה בית משפט קמא לאישה לערוך שתי רשימות, לבחירת מי מהן על ידי האיש.

8. פסק הדין לא הביא לסיום הסכסוך בין השניים והם הניחו אותו לפתחה של ערכאת הערעור.

האישה – על הקביעה בדבר תוקפו של ההסכם לתקופת הנישואין ועל חיובה בהשבת הכספים (על חלק
מההעברות בהן חויבה).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

1 לטענתה, ההסכם תקף רק לתקופת היותם בציבור ולא לתקופת הנישואין. זאת, מכוח לשונו אף
2 משינוי מעמדם לבני זוג נשואים שהמשטר הרכושי החל עליהם, באין הסכם ממון הקובע אחרת, הוא
3 משטר איזון המשאבים הקבוע בחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973 (להלן: "**חוק יחסי ממון**").
4 אשר להשבת הכספים – מדובר במתנות והאיש לא עמד בנטל המוטל עליו להוכיח, כי מדובר
5 בהלוואות.

6
7 האיש – על דחיית חלק מרכיבי התביעה הכספית שהגיש.

8 9 נפתח בשאלת תוקפו של ההסכם:

10
11 9. אין מחלוקת שבני הזוג ביקשו להחיל על יחסי הממון ביניהם משטר של הפרדה רכושית.
12 עמדתי על כך עת פירטתי מהוראות ההסכם בסעיף 6 לפסק דיני זה. שאלה אחרת היא תקופת תחולתו
13 של משטר זה ושל ההסכם בכלל. לשונו של ההסכם חד משמעית וברורה, לטעמי, ומכוונת לתקופה,
14 תהא אורכה אשר תהא, בה יחיו השניים כידועים בציבור. הפתיח להסכם מלמד על כך (הדגשות שלי
15 ש' ש'):

16 "הואיל [ובני הזוג] מנהלים מזה מספר חודשים מערכת יחסים זוגית, שלא במסגרת נישואין;
17 והואיל וברצון בני הזוג להסדיר ביניהם את ענייניהם הממוניים והרכושיים הנובעים ממערכת
18 היחסים הזוגית שהם מנהלים...
19 והואיל וברצון בני הזוג להחיל על מערכת היחסים שביניהם את ההסדרים הממוניים המפורטים
20 בהסכם זה..."

21
22 10. ההסכם נחתם לאחר שנתקבעה לה מערכת יחסים זוגית בין בני הזוג "**שלא במסגרת**
23 **נישואין**" והשניים ביקשו להסדיר את העניינים הממוניים והרכושיים הנובעים ממערכת יחסים זו,
24 שהם מנהלים. ומהי מערכת יחסים זו? מערכת יחסים של ידועים בציבור. גם על כך אין מחלוקת –
25 חשבון משותף פתחו השניים, מכוח ההסכם, לשימוש צרכיהם המשותפים (ס' 13 להסכם) והם
26 התעתדו לאשר את ההסכם לפי סעיף 3(ג) לחוק בית המשפט לענייני משפחה (ס' 26 להסכם) להבדיל
27 מאישורו כהסכם ממון לפי חוק יחסי ממון בין בני זוג והסדר איזון המשאבים
28 שבו חל על בני זוג נשואים בלבד (שנישאו לאחר כניסת החוק לתוקף). הוא אינו חל על ידועים בציבור,
29 כך שגם אם היו מבקשים לאשרו לפי חוק זה, בקשתם היתה נדחית, שכן ההסכם אינו צופה פני
30 נישואין כלל אף מדגיש, כאמור, כי הוא בא להסדיר את מערכת היחסים הרכושית שלהם במסגרת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

בה בחרו – "מערכת יחסים זוגית שלא במסגרת נישואין" וזאת על מנת למנוע "חילוקי דעות ו/או ספקות ככל שיתעוררו כאלו בעתיד, בקשר לזכויות כל צד ברכוש אשר נצבר לפני ובמהלך חייהם המשותפים" (הואיל מס' 2 להסכם) ואני מוסיף – במתכונת הזו של 'זוגיות ללא נישואין'.

11. בניסיון להתגבר על הקושי הלשוני, שיש בו כמובן כדי ללמד על אומד הדעת של בני הזוג באשר לתקופת תחולתו של ההסכם וההסדר הרכושי המפורט בו, הפנה ב"כ המשיב להואיל השלישי שאצטט אותו, זו הפעם, במלואו:

"הואיל וברצון בני הזוג להחיל על מערכת היחסים שביניהם את ההסדרים הממוניים המפורטים בהסכם זה ושכל הוראות חוק, כפי שתהיינה בתוקף בכל עת, לא תחול על יחסי הממון שביניהם, ככל שהוראה זו תהיה נוגדת תניה כלשהי של הסכם זה או שאיננה מתיישבת עמו".

לטענת ב"כ המשיב ההיגד השולל תחולתן של הוראות חוק כפי שתהיינה בתוקף בכל עת, על ההסדר הרכושי שנקבע בהסכם, מלמד על התייחסות בני הזוג לשינוי במעמדם האישי בעתיד, קרי שגם אז יחולו הוראות ההסכם (כך אני מבין את טענתו בעמ' 4 לפר' ישיבת הערעור ש' 1-3). לא אוכל לקבל פרשנות זו, שנראה כי היתה מקובלת גם על בית משפט קמא (ר' ס' 62 לפסק הדין). היא מעוותת, לטעמי, את לשון ההיגד. כוונת ההיגד היא, שהוראות חוק שתהיינה בתוקף, בעתיד, ותסתורנה את המשטר הרכושי בהסכם או לא תתיישבנה עמו, לא תחולנה על בני הזוג – ברם, במערכת היחסים הזוגית במסגרתה הם ביקשו להחיל את אותו המשטר. אין בין זה לבין שינוי במעמדם האישי של בני הזוג ולא כלום.

12. לשון ההסכם מכוונת, אפוא, להגבלת תחולתו לתקופת "הזוגיות ללא נישואין" של בני הזוג. מכאן, לפחות על פי לשונו, פקע תוקפו של ההסכם ואין הוא חל עליהם, עם נישואיהם. על מנת להחיל את המשטר הרכושי הקבוע בהסכם גם לתקופת הנישואין היה עליהם לחתום על הסכם ממון ולאשרו, טרם נישואיהם, בהתאם למתווה הקבוע בחוק יחסי ממון. את זאת הם לא עשו.

13. אם כך הם פני הדברים, מה הביא את בית משפט קמא לקבוע כי ההסכם תקף גם לתקופת נישואיהם של בני הזוג? חקירת בני הזוג בבית משפט קמא העלתה את הממצאים הבאים: נקודת המוצא של האישה, גם לאחר הנישואין, שההסכם תקף (ס' 53 לפסק הדין); הנסיונות שלה לדבר על לבו של המשיב לשנות את ההסכם, אף פעולתה על פיו במשך כל שנות הנישואין (ס' 59, 61 לפסק הדין)

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

יצרו אצל המשיב מצג "של הסכמות כרגיל וכמוסכם מלפני הנישואין" (ס' 60 לפסק הדין) ולכן
"במצב כזה, כאשר גמירת הדעת של הצדדים היתה ונותרה אותה גמירת דעת כפי שבאה לידי ביטוי
בהסכם (ראו הצהרת הצדדים ב'הואיל השלישי' להסכם...), וכך הם פועלים לכל אורך תקופת
הנישואין, ... בוודאי אין מקום להחיל על הצדדים את משטר איזון המשאבים בחוק יחסי ממון".
על ממצאים עובדתיים אלו החיל בית משפט קמא את הגישה שתחילתה בע"א 151/85 רודן נ' רודן,
לט (3) 186 והמשכה בפסקי דין נוספים שדוגלים בה. וכך קובע בית משפט קמא: "נקודת המוצא
הנורמטיבית מצויה בסעיף 2 לחוק יחסי ממון, הקובע... ההסכם בענייננו נחתם על ידי הצדדים, אך
לא אושר. עיון בפסיקה ובספרות מלמד כי קיימים מקרים בהם ניתן תוקף משפטי להסכם ממון
חרף העובדה שלא אושר באופן רשמי על ידי בית המשפט". בית משפט קמא ממשיך ומציין, מתוך
ע"מ 7734/08 פלוני נ' פלוני, 27.4.10, כי בכל הנוגע להסכם ממון שלא אושר אך הצדדים נהגו לפיו
קיימת דוקטרינה פסיקתית המעניקה לו ככלל תוקף מעשי מכוח עיקרון תום הלב, השתק ומניעות.
מכאן, ראה בית משפט קמא לתת תוקף להסכם.

14. אם תישמע דעתי, אין הנידון דומה לראיה. ואבהיר:

15. ראשית, ההסכם שנחתם בין בני הזוג אינו הסכם ממון. הסכם ממון בהגדרה, בין על פי גישת
פרופ' אריאל רודן צבי ("יחסי ממון בין בני זוג", 303) בין על פי גישת הש' בן פורת בפרשת שי שרעבי
(ע"א 169/83 שי נ' שי, לט (3) 776 אף לפי גישת הביניים שמציע ניסים שלם בספרו "יחסי ממון ורכוש
– הדין והפסיקה", מהדורה שניה, כרך שני עמ' 478-480) מחייב סממן אחד, משותף לכולם - היות
ההסדר הכלול בו צופה פקיעת הנישואין (ובלשון החוק כיום לאחר תיקון 2008, "התרת נישואין")
עקב גירושין או מוות. ציפיה שכזו אין בהסכם שלפנינו, שהרי על פניו בני הזוג עשו את ההסכם
לתקופת חייהם כידועים בציבור ולעת עשייתו לא חשבו כי ינשאו זל"ז.
שנית, הגישה בפרשת רודן ודומיה מכוונת להסכמי ממון שנחתמו בין בני זוג נשואים במהלך
נישואיהם, שתוכנם עונה להגדרה של הסכם ממון, שלא הוגשו לאימות ולאישור, כשבן הזוג הטוען
לאי תקפותו של ההסכם נהנה מפירותיו, מפירות ההסדר שבוצע. לא מצאתי בפסיקה מקרה בו יושמה
ההלכה על הסכם ממון טרום נישואין הגם, ומבלי לקבוע מסמרות, כי ניתן להכיל מתיחתה של גישה
זו, בנסיבות מתאימות, גם על הסכם שכזה. דא עקא שבמקרה שלנו, אין בידינו הסכם ממון טרום
נישואין אלא הסכם בין ידועים בציבור שתכליתו מניעת תחולתו של ההסדר הרכושי שחל עליהם
בהעדרו – הילכת השיתוף – לעת פירוד (ס' 20) ולא לעת התרת הנישואין עקב גירושין או מוות.
מתיחתה של גישה זו גם על המקרה שלפנינו קרי מתן תוקף להסכם שהסדיר את יחסי הממון בין בני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

1 זוג ידועים בציבור במהלך חייהם הזוגיים ככאלה, גם על תקופת חייהם כנשואים לאחר שנישאו הינו
2 צעד אחד יותר מדי, שיש בו כדי לייתר את ההסדר הנורמטיבי שקבע חוק יחסי ממון ואת התכלית
3 שעומדת מאחורי דרישת האימות והאישור. כידוע דרישות אלה, אימות ואישור, הן דרישות מהותיות.
4 את הטעם לקיומן מוצאים אנו בע"א 4/80 מונק נ' מונק, לו (3) 421 – בגלל היחסים המיוחדים,
5 העדינים והמורכבים הקיימים בין בעל ואישה והצורך בניטרול השפעות הדדיות אפשריות לרבות
6 השפעות בלתי הוגנות. אכן, יחסים עדינים ומורכבים נוטים להתקיים, אף רצוי שיתקיימו, גם בבני
7 זוג ידועים בציבור. ברם, ידועים בציבור אינם סטאטוס אלא מצב עובדתי. היום כן מחר לא. כל אחד
8 מבני הזוג יכול להביא לסיומם בהינד עפעף. לא כך הם פני הדברים בבני זוג נשואים המחוייבים
9 לגושפנקא של הדין לסיום יחסיהם. מכאן, הסכמה של בני זוג ידועים בציבור למשטר רכושי מסוים
10 לא מקימה חזקה שמסכימים הם להחלת אותו משטר גם אם ישתנה מצבם לבני זוג נשואים. מכאן
11 וביתר שאת החשיבות לדרישת האימות והאישור, שהוחלה, אגב, גם על בני זוג נשואים מלפני
12 1.1.1974 עליהם חלה הילכת השיתוף (ע"א 490/77 נציה נ' נציה, לב (2) 621) – אותו משטר רכושי
13 שחל כרגיל על ידועים בציבור – שמבקשים לחתום על הסכם ממון.
14

15 שלישית – במקרה שלפנינו, כך קבע בית משפט קמא, האישה ביקשה, לאחר הנישואין, לשנות את
16 ההסכם ולהתאים אותו לשינוי במצבה הכלכלי ואף ניסתה לגרום לאיש להסכים לשנותו. קביעה
17 עובדתית זו, אף אם הניסיון לא נעשה "בעקבות הנישואין" (ס' 52 לפסק הדין – קביעה שלא מצאתי
18 לה ביסוס עובדתי בוודאי לא מהמובאה אותה ציטט בית משפט קמא מדברי עורכת ההסכם, אף
19 מצאתי ביסוס סותר בעדותה של זו, לפיה היו דיבורים של בני הזוג לשינוי ההסכם אחרי הנישואין
20 "כדי להבטיח את נ"א אישרה, כי כששמעה על נישואיה אמרה שצריך לשנות ולאשר בבית המשפט
21 ושצריך לעשות הסכם אחר - ר' ס' 54 לפרו' - מה שמלמד שרצון לשינוי היה דווקא בעקבות הנישואין)
22 מלמדת שהמשטר הרכושי לו הסכימה בהסכם לא היה מקובל עליה כמשטר הרכושי שיחול גם
23 בתקופת נישואיה. זאת ועוד, גם אם תאמר שהאישה הבינה כי ההסכם תקף גם לתקופת הנישואין
24 אין די בכך. מחשבה אינה יוצרת מציאות ואין בה כדי לבטל הסדר נורמטיבי, שטעמיו בצדו, אותו
25 קבע המחוקק. גם הקביעה כי השניים, לרבות האישה, נהגו על פי ההסכם, על דרך של הפרדה רכושית
26 אין בה כדי לשנות שכן משטר של הפרדה רכושית חל ממילא על בני זוג שנישאו אחרי 1.1.74 וזאת
27 מכוח הוראות חוק יחסי ממון עצמו.
28

29 16. יגעתי וחיפשתי פסק דין שגורס לשיטת האיש ולא מצאתי. להיפך, בעמ"ש (י-ם)
30 26693-04-13 פלוני נ' פלונית; 14.11.13 נדרש ביהמ"ש המחוזי לשאלת תוקפו של "הסכם יחסי ממון"

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

שנחתם בין בני זוג ואשר כלל התייחסות גם לאפשרות שבני הזוג יינשאו בעתיד הגם שאפשרות זו לא
עמדה על הפרק בעת כריתת ההסכם. ההסכם עבר אף הליך של אימות ואישור לפני נוטריון (ס' 2(ג1)
לחוק יחסי ממון). חמש שנים לאחר חתימת ההסכם נישאו בני הזוג. בין קביעותיו של בית המשפט
המחוזי, החשובות לענייננו: ההסכם אינו הסכם ממון, שכן בני הזוג שחתמו עליו אינם יכולים
להיחשב לבני זוג במשמעות חוק יחסי ממון משלא היתה להם כל תכנית להינשא בעתיד הנראה לעין
ואין בהתייחסות לאפשרות שכך יקרה בעתיד כדי לשנות; במועד בו חתמו על ההסכם לפני הנוטריון
הם היו ידועים בציבור ולא התקבלה על ידם באותו שלב כל החלטה להינשא; משכך לא היתה לנוטריון
כל סמכות לאשר את ההסכם כהסכם ממון בין הצדדים; משכך בוודאי שאין להסכם כל תוקף לאחר
שנישאו, וכך קבע בית המשפט: **"מסקנתו הנה כי בשעת כריתת ההסכם לא היה ניתן לאשר או לאמת
אותו כהסכם ממון לפי חוק יחסי ממון. אמנם מסקנה זאת כשלעצמה אינה גורעת מתוקף ההסכם
בתקופה שקדמה לנישואין, וזאת כהסכם רגיל על פי דיני החוזים הכלליים. אולם בהמשך,
מששדרגו הצדדים את הקשר באמצעות נישואין כדת משה וישראל, הביא העדר תוקפו של אימות
הנוטריון לשלילת תוקף ההסכם, לכל הפחות החל ממועד הנישואין ואילך (וכפי שיבואר להלן,
אירועים שהתרחשו לאחר מכן במהלך הנישואין הקימו למערכת זכות לבטל את ההסכם גם לגבי
התקופה שקדמה לנישואין). העדר התוקף בתקופת הנישואין נעוץ בהוראת סעיף 2 לחוק יחסי ממון
המתנה את תוקפו של הסכם המסדיר את יחסי הממון שבין בני זוג נשואים, באישור או באימות
ההסכם באחת הדרכים המנויות בסעיף. בהעדר אישור או אימות תקפים, ההסכם עצמו משולל
תוקף (עניין כהן, בעמ' 683/690; עניין זמר בעמ' 501, 505)".** יצוין, כי בפרשה זו איין בית המשפט
את ההסכם לחלוטין, גם לתקופת היות בני הזוג ידועים בציבור. ניתן לחלוק על תוצאה זו שכן הסכם
בין בני זוג ידועים בציבור אינו מחייב אישור, וניתן לתת לו תוקף מכוח דיני החוזים. ברם, לא יכולה
להיות מחלוקת כי ככל שרצו בני הזוג להחיל עליהם את ההסכם בתקופת נישואיהם, היה עליהם
לשוב ולאשרו אף לאמתו ערב נישואיהם, בפני בית המשפט (ראו בהקשר זה ניסים שלם, שם, עמ'
494). מקל וחומר, תאמר בענייננו, שעה שבני הזוג חתמו על ההסכם כידועים בציבור; תחולתו היתה
לתקופת חייהם ככאלה; אין בהסכם כל הוראה הצופה נישואין וממילא הצופה פני התרתם עקב
גירושין או מוות; ההסכם לא הובא כלל לאישור ולאימות לפי חוק יחסי ממון; בני הזוג לא התכוונו
להביאו לאישור כזה וממילא בית המשפט לא היה מאשרו.

17. העולה מהמקובץ – יש לקבל את הערעור בכל הנוגע לחלק הראשון של פסק הדין ולקבוע, כי
תוקפו של ההסכם פקע עם נישואי בני הזוג וכי המשטר הרכושי החל על חיי הנישואין שלהם הוא
משטר איזון המשאבים הקבוע בחוק יחסי ממון. כפועל יוצא מכך יש להשיב את תביעת הרכושית

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

של האישה לבית משפט קמא לדיון מחודש, על בסיס קביעה זו. יצוין, כי ב"כ האישה הודיע בשיבת
הערעור (עמ' 2 לפרו' ש' 17-20) כי הוא לא טוען להשבחה בנכסים החיצוניים של המשיב, ונותר לבחון,
אפוא, האם המשיב לא העביר את כל הכנסותיו לטובת משק הבית המשותף והותיר בידיו הכנסות.

ההתחשבות הכספית

18. משאין תוקף להסכם, המשטר הרכושי שחל על בני הזוג לאחר נישואיהם הוא משטר איזון
המשאבים הקבוע בחוק יחסי ממון.

19. על פי סעיף 4 לחוק זה, קיימת הפרדה רכושית בין בני הזוג במהלך חיי הנישואין וכל אחד
מהם רשאי לעשות ברכושו כאוות נפשו, בכפוף למגבלות על פי דין. הם רשאים להלוות כספים האחד
לרעהו אף להעניק לו מתנות. בעשותם כאמור יפעלו הם בהתאם לדינים הכלליים (ראו בהקשר זה
בג"צ 6037/18 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי ת"א-יפו; 18.2.19, סעיף 2 לפסק הדין). נוכח הפרדה
זו, אף נוכח הילכת 'קרובים קרובים', שחלה במלוא עוצמתה ביחסים בין בני זוג, יש לבחון כל העברה
והעברה לנסיבותיה, תוך הבנה ברורה שהנטל, כאמור, מוטל על בן הזוג הטוען לאפיון ההעברה
כהלוואה. זאת ועוד, ההלכה הפסוקה קובעת "...מתן הלוואות בתוך המרחב הבינזוגי הינו נדיר מעצם
טיבו וטבעו. נוהגו של עולם שאדם רואה בבן זוגו הנשוי לו כשותפו ולא כבעל חובו ואין ציפייה כי בן
הזוג ישפה את משנהו על נתינה כספית שקיבל ממנו. אם ביקשו בני זוג לחרוג מנוהגו של עולם
נותנת הדעת כי יתנו ביטוי חיצוני לכוונתם זו, דוגמת עריכת חוזה הלוואה, מתן שטר ערבות וכיוצ"ב.
לפיכך הטוען כי נתינה כספית שנתן לבן זוגו הינה בגדר הלוואה עליו נטל הראיה והוא יידרש להביא
ראיה של ממש שאכן הנתינה לא נעשתה מתוך נוהגם הרגיל והטבעי של בני זוג המעניקים מתנות
זה לזה מבלי שיחובו בהחזרתן" (תמ"ש (כפ"ס) 13154/04 פלונית נ' פלוני, (23.7.09)). מכאן, עניין לנו
בחזקה. ברם, חזקה זו ניתנת לסתירה (בג"צ 6037/18 הנ"ל, סעיף 3 לפסק הדין).

20. ביישום הלכה זו, על ההתחשבות הכספית, יש, לטעמי, להפריד בין הסכום הכספי של 85,000
שם לרכישת המגרש לבין יתר ההעברות הכספיות.

הסכום הכספי לרכישת המגרש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

21. כאן, להבדיל מיתר ההעברות הכספיות, עניין לנו בעסקת מקרקעין (במסגרת קבוצת רכישה) שלמימונה נטלו בני הזוג הלוואה. להבטחת פירעונה שועבדה דירת האישה. לו הכל היה מתנהל על מי מנחות הלוואה זו היתה מוחזרת מכספי תמורת המגרש (לו ניתן היה למכרו), והשניים כאחד היו נושאים בנטל החזרתה ומתחלקים ביתרת התמורה. בפועל, ההלוואה נפרעה טרם המכירה. כיצד הוחזרה ומי נשא בנטל – בעניין זה קבע בית משפט קמא קביעות עובדתיות ברורות ומוצקות. קביעות אלה, מהן עולה כי האיש החזיר ביתר, מקובלות עלינו. לא מצאתי בעיקרי הטיעון מטעם האישה התמודדות ראויה עם קביעות אלה, לבד מטענות כלליות שאין בהן ממש. לפיכך, אם דעתי תישמע, נאשר חלק זה של פסק הדין.

יתר ההעברות

22. במקרה שלפנינו "הוכח שהתקיימה בין בני הזוג התחשבנות כספית שוטפת לרבות בעניין הוצאות מחיה משותפות" (ס' 60, 69 לפסק הדין) אף "התנהלות חשבונאית מדוקדקת ולא רק כשנכתבה מפורשות המילה הלוואה" (ס' 79 לפסק הדין). נוכח ההלכות שפורטו לעיל, אין די בכך כדי לקבוע שכל ההעברות הכספיות שלהשבתן עתר האיש בתביעתו, היו בגדר הלוואות להבדיל ממתנות. ברם, נראה כי בית משפט קמא השכיל לבחון כל רכיב ורכיב בהתחשבנות לגופו ואפיין אותו על בסיס הראיות שהונחו לפניו בהקשר זה.

75,000 ₪ לרכישת רכב

24. במהלך הנישואין נרכש רכב שנרשם על שם האישה, בעלות של 103,600 ₪. לטענת האיש, מימון הרכישה נעשה מטרייד אין של רכבה הקודם של האישה (27,600 ₪) והשלמה כספית של 76,000 ₪ כשסך של 74,000 ₪ נעשה מחשבונו הפרטי.

בכתב ההגנה טענה האישה, כי מימון הרכב נעשה מתמורת מכירת רכבה הקודם (כ-30,000 ₪); הלוואה מבת משפחה (10,000 ₪); מקורות עצמיים להשלמה למעט 17,000 ₪ שניתנו לה על ידי האיש כמתנה ליום הולדתה.

בית משפט קמא קיבל את גרסת האיש משהוצגה לפניו ראיה ברורה על העברת הסכום הכספי הנטען על ידו, מחשבונו הפרטי. מנגד, כשלה האישה בהוכחת מקורות המימון שנטענו על ידה ולא הביאה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

ראיה שלימדה על מקורות עצמיים שלה, לרבות הלוואה מבת משפחה. אף טענתה ל'עיסקה סיבובית'
לפיה הסכום שהועבר על ידי האיש הוא ממקורותיה לא הוכחה. מכאן, בדין חויבה האישה בהחזרת
הסכום האמור, תוך דחיית עתירתו של האיש לפירוק השיתוף ברכב, עתירה שעומדת בסתירה
לעתירתו להשבה.

בעיקרי הטיעון מטעמה, לא מתמודדת האישה עם קביעותיו העובדתיות של בית משפט קמא חוזרת
על טענתה שהעבירה לו כספים עוד טרם הרכישה (טענה שלא הוכחה) ומוסיפה "כך או כך מדובר
במתנה ליום הולדתה". דא עקא, שטענת מתנה לא נטענה בכתב ההגנה אלא לסך של 17,000 ₪
(כהשלמה למקורותיה שלה) כשבפועל כל יתרת הסכום, מעבר לטרייד אין, ניתנה על ידי האיש.
לפיכך, יש לדחות את ערעורה של האישה בנוגע לרכב.

הסכום הכספי של 40,000 ₪

25. אין מחלוקת בדבר מתן הסכום. בכתב ההגנה טענה האישה כי סכום זה ניתן לה על ידי האיש
על חשבון חובותיו לה. בחקירתה טענה, כי הסכום ניתן לה ערב הפרידה כדי לא להשאיר אותה "ללא
פרוטה" ובחלק אחר של החקירה חזרה וטענה, כי "בתוך זה היו כספים שהוא היה חייב לי...". בשום
שלב לא טענה האישה, כי הכספים ניתנו לה במתנה. האישה גם אישרה, בכתב ההגנה, כי על הצ'ק
באמצעותו ניתן לה הסכום רשום האיש "הלוואה", רישום שהיה נהוג בין בני הזוג במסגרת
ההתחשבוניות ביניהם. בית משפט קמא קובע כי האישה עצמה השתמשה בביטוי זה בהתחשבוניות
שונות שהיו ביניהם (ס' 95 לפסק הדין) וגם טענתה בכתב ההגנה כי המדובר בהחזר חובותיו לה מלמדת
על מתן הלוואות ביניהם. בנסיבות אלה ומשאין בעיקרי הטיעון מטעם האישה התמודדות ראויה עם
קביעות אלה, לא ניתן לקבל את ערעורה בנוגע לסכום זה.

סכום כספי של 20,000 ₪

26. אין מחלוקת בדבר מתן הסכום הכספי. בארבע פעמים אף צורפו אסמכתאות לכך. בכתב
ההגנה הכחישה האישה את קבלת הסכום ולא טענה כי הוא ניתן לה או לבתה במתנה (ס' 91 לכתב
ההגנה). לדבריה, שם, הבת כלל לא נזקקה לסיוע כספי שכן קיבלה מלגת לימודים מלאה. בעיקרי
הטיעון יש הודאה בקבלת הסכום ושאלה "האם כל פעולה/העברה בין הצדדים היא הלוואה?" – זאת
ותו לא.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

בנסיבות אלה, של הכחשה מלאה של קבלת הסכום, אינני סבור שניתן לקבל את ערעורה של האישה בנוגע לסכום זה.

2,350 ₪ לקניות בארה"ב

27. אין מחלוקת בדבר ביצוען של הקניות על ידי האישה. המחלוקת כפי בית משפט קמא, עבור מי. האיש טען עבור האישה והאישה טענה (ס' 97 לכתב ההגנה) עבור האיש, שביקש ממנה לקנות עבורו, אף מתנות לילדיו. האישה טענה, כי בידה מיילים בהם מפרט האיש "מה בדיוק לקנות ושל אילו מעצבים". מיילים לא הוצגו ולא נטענה טענת מתנה. טענת המתנה נטענה לראשונה בעיקרי הטיעון.

המסקנה – יש לדחות את ערעורה של האישה בנוגע לסכום זה.

13,000 ₪ במזומן/צ'קים/כרטיס אשראי

28. בעיקרי הטיעון מאשרת האישה את המשיכות האמורות, אך טוענת כי יש לחייבה בהשבת מחצית הסכום שכן הוא נמשך מהחשבון המשותף. צודקת!

590 ₪ פרסום בעיתון

29. אין מחלוקת ששולם מהחשבון המשותף. גם כאן יש לחייב את האישה בהשבת מחצית הסכום.

637 ₪ בגין ביטוח רכב

30. האישה מאשרת בעיקרי הטיעון את חיובה בהחזר סכום זה.

ערעור האיש

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

31. האיש מערער על דחיית שלושה רכיבים מתביעתו הכספית: כספים ששילם לשיפוץ דירתה של האישה; תשלום לאתר האינטרנט; הלוואה שנתן לבנה של האישה.

32. האישה לא נדרשה בעיקרי טיעון שהגישה, לערעור שכנגד. דומה הדבר למשיב בערעור שלא הגיש עיקרי טיעון. במצב דברים זה עוסקת תקנה 446(ד) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, לפיה המשיב ייחשב כמי שלא התייצב במועד שנקבע לדיון. מכאן, תוצאות אי הגשת עיקרי טיעון יהיו על פי הכללים של העדר התייצבות בערעור – תקנה 450 לתקנות.

לענייננו, אם האיש (מערער) הגיש עיקרי טיעון אך האישה (משיבה) לא עשתה כן "יתברר הערעור או יידחה למועד אחר כפי שיחליט בית המשפט". מכאן, בית המשפט, על אף שהאישה לא הגישה עיקרי טיעון, אינו רשאי לקבל את הערעור ללא כל בירור ועליו לבחון אותו לגופו. את הטעם לכך אנו מוצאים ברע"א 6516/11 אלקסלסי נ' מערכת מתחתונים בע"מ; 10.7.12: "בית משפט של ערעור מעניק משקל לעובדה הדיונית שערכאה אחרת פסקה את הדין לגופו וקבעה ממצאים עובדתיים ומשפטיים. במציאות זו ישנו כביכול צד שלישי, והוא פסק הדין אשר ניתן על ידי בית משפט קמא. קבלת הערעור משמעה שבית המשפט טעה במובן זה או אחר. בראיה זו, אין לבטל את פסק הדין אך בשל כך שהמשיב לא התייצב. שונים פני הדברים כאשר המערער לא התייצב. או אז יש מעין ויתור על ההליך וניתן להורות על מחיקת פסק הדין בשל נתון זה".

עינינו הרואות שהתקנה איננה מונה אפשרות של קבלת הערעור. התקנה מאפשרת לביהמ"ש של ערעור לבחור בין דחיית הדיון למועד אחר לבין בירור של הערעור במעמד צד אחד.

33. משהוגשו עיקרי טיעון מטעם האיש 'נברר את הערעור' ונבחן את טענותיו אל מול פסק דינו של בית משפט קמא.

השיפוט

השיפוץ נעשה בדירת האישה, דירה בה התגורר האיש, ללא תשלום כלשהו, במשך שנות חייהם המשותפים 2009-2015. בית משפט קמא קיבל את גרסתה של האישה כי האיש הסכים להשתתף בעלות השיפוץ על מנת לאפשר את המשך המגורים בה, לה ולו, במהלך השיפוץ ולאחריו. סבורני כי די בקביעה עובדתית זו כדי לדחות את הערעור בנוגע לסכום זה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

האינטרנט

בית משפט קמא פירט את טענות הצדדים בנוגע לסכום האמור, אף ניתח את גרסותיהם בעניין. טענות האיש בערעור שכנגד, בנוגע לסכום זה, הינן כנגד קביעות עובדתיות של בית משפט קמא, ואינני רואה מקום להתערב בהן.

ההלואה

אין מקום להתערב בקביעתו של בית משפט קמא לפיה כספים ניתנו לבן ישירות. ככל שהאיש מבקש את השבתם יתכבד ויתבע את מי שקיבל אותם. גם קביעותיו של בית משפט קמא בנוגע למעמדה הנטען של האישה (ע"י האיש), כערבה, מקובלות עלינו.

חלוקת מיטלטלין

המתווה עליו הורה בית משפט קמא בנוגע לחלוקת המיטלטלין הינו מתווה מקובל במקומותינו, ואינני סבור שיש מקום להתערב בו.

סוף דבר

34. אם דעתי תישמע –

1. יתקבל הערעור של האישה על חלקו הראשון של פסק דינו של בית משפט קמא, כאמור בסעיף 17 לפסק דיני.
2. יידחה הערעור של האישה על כל רכיבי התביעה הכספית של האיש, למעט בנוגע לסכומים של 13,000 ₪ ו-590 ₪ לגביהם תשיב האישה רק מחצית מהסכום.
3. יידחה הערעור שכנגד של האיש.
4. נוכח תוצאת הערעור והערעור שכנגד, יישא כל צד בהוצאותיו.

שאל שוחט, שופט, סגן נשיא

א ב " ד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

השופט נפתלי שילה:

שני נושאים עומדים במוקד ערעור האשה: האחד – תוקפו של ההסכם שלא אושר כדין והשני – חיובה של האשה בהשבת כספים לאיש.

א. תוקפו של ההסכם

1. מסכים אני לעמדתו של חברי סגן הנשיא השופט שוחט, שמאחר שההסכם לא אושר כדין, אין לו תוקף בכל הנוגע לתקופת הנישואין של הצדדים.

2. אישור הסכם ממון אינו הליך טכני. באמצעות האישור, מוודא הגורם המאשר, כי הצדדים הבינו את משמעות ההסכם וכי הוא נעשה ברצון חופשי ותוך מודעות לתוצאותיו. כפי שציננה כב' השופטת ברק-ארז בע"א 1629/11 מאיר יצחקי ואח' נ' סמדר וכטר ואח' (4.11.12) – להלן: "פס"ד יצחקי":

"ביסודה של הוראה זו ניצבת ההבנה כי בעת עריכתו של הסכם ממון עשויים בני הזוג להיות נתונים ללחצים רגשיים, כמו גם ההכרה במרכזיותו של הסכם זה להסדרת זכויותיהם של בני הזוג לתקופה שעשויה להיות ארוכה ובלתי חזויה. על רקע זה, נודעת חשיבות לקיומו של מנגנון בקרה חיצוני, ולא כל שכן לנוכח הצורך להבטיח כי לא קופחו זכויותיו של בן הזוג החלש במערכת היחסים הזוגית, במובן זה שהערכאה השיפוטית בחנה כי ההסכם מבטא את הסכמתם המלאה, החופשית והמודעת של שני בני הזוג".

3. מדיניות משפטית ראויה, צריכה להגביל את האפשרות של מתן תוקף להסכם שלא אושר למקרים נדירים שבהם "זעקת ההגיונות" וכן דיני תם הלב והמניעות, מצדיקים סטייה מהוראת חוק מפורשת. זאת, בדומה לפסיקה שהתפתחה ביחס להכרה בקיומה המשפטי של התחייבות לעשות עסקה במקרקעין, אף בהיעדרו של מסמך בכתב (ע"א 8234/09 שם טוב נ' פרץ, פ"ד סד (3), 60, 87-88 (להלן: "פסה"ד שם טוב"); ע"א 986/93 קלמר נ' גיא, פ"ד נ(1) 185, 197; ע"א 6766/11 חג'אזי נ' חגאזי (23.6.13) פס' 13-15).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

אולם כפי שנקבע בפסיקה, סטייה מהוראת חוק מפורשת בשל "זעקת ההגינות" הינה החריג
ויש להישמר ולהיזהר מפני מדרון חלקלק שירוקן מתוכן את הוראת החוק (פסה"ד שם טוב,
פסקה א' לפס"ד של כב' השופט רובינשטיין). כפי שציננה כב' השופטת ברק-ארז בפסה"ד
יצחקי:

"יש להישמר מגלישה במורדו של "מדרון חלקלק" שיוציא מגדר תחולתה של דרישת
האישור הסכמים רבים מידי. פרשנות כזו עלולה לרוקן בסופו של דבר את הדרישה לאישורו
של הסכם ממון ממשמעותה..."

ראו גם: ניסים שלם, יחסי ממון ורכוש הדין והפסיקה, כרך שני, מהדורה שנייה מעודכנת
2019 בעמ' 494.

מקרה דנן, לא נמנה עם המקרים החריגים המצדיקים הכרה בהסכם ממון שלא אושר כדין,
מנימוקים מצטברים אלו:

הראשון: ב"הואיל" הראשון בהסכם נאמר כי הצדדים מנהלים "מערכת יחסים זוגית שלא
במסגרת נישואין". דהיינו, אומד דעתם בעת חתימת ההסכם היתה כי משטר רכושי זה יחול
כל עוד הם ידועים בציבור ולא נשואים. המעבר לסטטוס של נשואים, משקף בדרך כלל
עליית מדרגה ברמת המחויבות שבין הצדדים במובנים רבים. ייתכן כי הסכמה למשטר של
"שלי שלי ושלך שלך" קיימת כל עוד הצדדים במעמד של ידועים בציבור. ברם, כשהזוג מחליט
להינשא לאחר תקופה שהם היו ידועים בציבור, לעיתים קרובות, קיימת ציפייה לקבלת
מחצית מהרכוש שנצבר בתקופת החיים המשותפת עם פקיעת הנישואין, כפי שנקבע בחוק
יחסי ממון. לכן, ככל שצדדים רוצים להמשיך במשטר של הפרדה רכושית גם לעת נישואין,
עליהם לחתום על הסכם ממון חדש ולאשרו כדין. במקרה דנן, שעה שהצדדים חתמו על
ההסכם, הם לא ציפו להתחתן וכשנודע לעו"ד צהר שערכה עבור הצדדים את ההסכם שהם
התחתנו, היא הופתעה (עמ' 13 שורה 8 ועמ' 17 שורה 1 לפרוטוקול בהמ"ש קמא).

במקרה דנן, היות הצדדים ב"פרק ב'" ו"פרק ג'" של חייהם, הופך את בחירתם להינשא ולא
לחיות כידועים בציבור, למשמעותית אף יותר, בכל הנוגע לרצינות המחויבות שלהם האחד
כלפי השני, לרבות בפן הרכושי.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

1
2 **השני:** הענקת תוקף להסכם ממון שלא אושר, גם ביחס לתקופה שהצדדים עברו ממצב של
3 ידועים בציבור לנשואים, עלולה לגרום לתקלה ולכפיית מצב משפטי מקפח. שהרי, הסכם בין
4 ידועים בציבור לא מצריך כל אישור. לכן, לא קיים מנגנון פיקוח שיכול לוודא שההסכם נעשה
5 מרצון חופשי ותוך הבנה של משמעותו. אם ההסכם ימשיך לחול ולהיות בתוקף גם לאחר
6 שהזוג נישא, עלול להיווצר מצב שבו בפקיעת הנישואין אחד הצדדים יקופח מאוד, שעה
7 שכשהוא חתם על ההסכם, אף אחד לא הסביר לו מה משמעות ההסכם ומה משמעות
8 הוויתור, ככל שנעשה. יש לצמצם את התופעה של הסכמים מקפחים וחד צדדיים. תקנת
9 הציבור מחייבת, שלא ניתן יהיה ליתן תוקף להסכם שלא אושר וכשלא נבדק והובהר, ששני
10 הצדדים הבינו את משמעותו ואת משמעות הוויתורים שנעשו בו, ככל שנעשו, בכל הנוגע
11 לזוגות נשואים. זו בדיוק היתה מטרתו של סעיף 2 לחוק יחסי ממון.

12
13 **השלישי:** על אף שבהסכם נקבע כי הצדדים מבקשים לאשרו לפי סעיף 3(ג) לחוק **בית**
14 **המשפט לענייני משפחה**, תשנ"ה-1995, ההסכם לא אושר על פי חוק זה. דהיינו, מנגנון
15 הבקרה החיצוני שנועד לוודא שהצדדים הבינו את משמעותו של ההסכם, לא התקיים. ייתכן
16 שאם ההסכם היה מאושר על פי חוק בית המשפט לענייני משפחה ולא על פי חוק יחסי ממון,
17 היה לו תוקף אף לתקופת הנישואין. אולם, אין צורך להכריע בשאלה זו במקרה דנן.

18
19 **הרביעי:** הפסיקה שהכירה בתוקף הסכם ממון שלא אושר מכוח השתק, מניעות ודרישת תם
20 הלב, עסקה במקרים שבהם הצד שמבקש לא להכיר בהסכם קיבל כבר את מה שההסכם נועד
21 להעניק לו (ע"א 151/85 **רודן נ' רודן**, פ"ד לט(3) 186, 193). כפי שנקבע ע"י כב' השופט
22 רובינשטיין בבע"מ 9126/05 **פלונית נ' פלוני** (26.1.06):

23
24 **"לא יוכל צד להסכם ממון חתום שלא הוגש לאישור להישמע בטענה של העדר אישור לאחר**
25 **שנהנה לאורך זמן מפירות ההסכם"**.

26
27 דהיינו, על מנת ליתן תוקף להסכם ממון שלא אושר, יש צורך בהנאה מפירות ההסכם לאורך
28 זמן. כך למשל, אירע גם בבע"מ 7734/08 **פלוני נ' פלונית** (27.4.10) שבו הבעל כבר רוקן ללא
29 ידיעת האישה חברה מסוימת ו"הבעל מימש, אפוא, את החלק הארי של ההסכם מבחינת
30 היקף ערך הרכוש".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

- 1
2 במקרה דנן, למרות שהצדדים פעלו על פי ההסכם והתנהלו במשטר של הפרדה רכושית
3 מוחלטת, לא ניתן לומר כי האישה, שמבקשת את אי ההכרה בהסכם, נהנתה מפירותיו.
4 אדרבא, מי שנהנה מפירותיו היה האיש, אשר לא רק שגר ללא תמורה בדירתה של האישה,
5 אלא אף עמד על כך שהאישה תשלים מידי חודש מחצית מההוצאות הנדרשות לאחזקת הבית
6 המשותף, למרות שעל פי הדין האיש, הוא היה חייב במזונותיה.
7
8 לפיכך בעניינו, לא רק שתקופת הנישואין שבה הצדדים התנהלו על פי ההסכם היתה קצרה,
9 האישה לא נהנתה מפירות ההסכם. ממילא על פי חוק יחסי ממון, כל רכוש שמקורו לפני
10 הנישואין הוא רכוש נפרד ומבחינה זו, ההסכם לא שינה מההוראות הקבועות בדין. לכן,
11 נימוק המניעות וההשתק במקרה דנן מוחלש יחסית ולא מצדיק סטייה מהוראות חוק יחסי
12 ממון.
13
14 5. מכל הנימוקים המפורטים לעיל, אני מסכים שיש לקבל את הערעור בנושא זה. מאחר
15 שההסכם אינו תקף, יש להחזיר את התיק לבהמ"ש קמא, על מנת שיבחן האם נצבר רכוש
16 משותף בתקופת הנישואין ועד היום הקובע.
17
18 **ב. האם היה על האישה להשיב כספים לאיש?**
19
20 1. בהמ"ש קמא קבע כי מאחר שבין הצדדים היתה "התנהלות חשבונאית מדוקדקת", אזי יש
21 לקבל את עמדת האיש שמערכת היחסים שבין הצדדים כללה מתן הלוואות.
22
23 2. חברי סגן הנשיא כב' השופט שוחט אישר קביעה זו. דעתי שונה. לשיטתי, האיש לא הרים את
24 הנטל להוכיח שהכספים שהעביר לאישה היו בתורת הלוואות, וזאת למעט ביחס לסכום
25 הכספי שנועד להחזר ההלוואה שהצדדים נטלו לצורך רכישת המקרקעין.
26
27 3. ככלל, טענת "מתנה" נטענת כטענת מגן ועל הטוען לה מוטל נטל השכנוע. אולם, הפסיקה
28 הכירה בחריג המכונה "חזקת המתנה" לפיו כאשר בין הנותן למקבל מתקיימים יחסי קרבה
29 מיוחדים של דאגה ואחריות לרווחת המקבל, הנטל יהיה על הנותן להוכיח שלא התכוון

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

להעניק מתנה אלא שמדובר במעין הלוואה שיש להשיב. כפי שנקבע בע"א 3829/91 וואלס נ'
גת, פ"ד מה (1) 801, 811 נקבע:

"כאשר מדובר ביחסי משפחה - קיימת חזקה, שאף היא ניתנת לסתירה, כי העברה ללא
תמורה נעשית מתוך כוונה לתת מתנה... יחד עם זאת, יש להדגיש כי חזקה זו מצומצמת רק
לקשרים אשר בהם טבעי להניח שמדובר במתנה, למשל, כאשר מדובר ביחסים שבהם
המעביר מחויב לדאוג לרווחתו הכלכלית של הנעבר (כמו ביחסים שבין הורים וילדים)..."

ראה גם: בע"מ 8203/17 פלוני נ' פלוני (14.6.18).

בע"א 7051/93 האפוטרופוס הכללי נ' גולדברג (20.7.1995) ציין כב' הנשיא השופט שמגר
באשר לחזקת המתנה כאשר מדובר ביחסי משפחה כי:

"טיבן של מתנות שהן ניתנות בשעה שקיימת קרבה וחיבה בין המעניק למקבל.. הקירבה
האמורה יוצרת חזקה – כאשר המדובר ביחסי משפחה – ולפיה, העברה ללא תמורה נעשית
מתוך כוונה להעניק למקבל את הנכס במתנה... חזקת הכוונה, המונחת ביסודה של המתנה,
מבוססת על ניסיון החיים ומשתנה בהתאם לנסיבותיו המיוחדות של כל מקרה. פועלה של
החזקה בכך שהיא משיתה את הנטל לסתירתה ממקבל המתנה לטוען לבטלותה. נטל זה,
אין להרימו בהטלת דופי גרידא, אלא יש להראות כי בנסיבותיו של העניין, הקניית המתנה
משוללת כל הגיון."

במקרה דנן, למעט ביחס לתשלום החזר ההלוואה בגין המקרקעין, לא הוכח ע"י האיש
ש"המתנה משוללת כל הגיון". אלו נימוקיי:

4. הצדדים התנהלו בפנקסנות ובהתחשבות "על השקל". כפי שהעיד ד"ר הקסלמן (עמ' 9 שורות
3-9 לפרוטוקול בהמ"ש קמא מיום 12.9.16):

"סם ממש ניהל פנקסנות ברמה מגוחכת... בצורה שזה הגיע ברמה להתחשבן על הגלידה
העודפת שהיא אכלה במפגש זוגי".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

ובהמשך עדותו (עמ' 10 שורות 18-25):

"סם מנהל מעקב יומי עם סיכומים חודשיים, בסוף החודש היא היתה צריכה לתת לו שיק על סכומים שונים שהיא אמורה לכסות כיוון שהיא הוציאה יותר... וסם מצד שני עומד עם הטבלאות אקסל האלה והיא צריכה לשלם לו כל חודש כשהוא גר אצלה".

גם האישה העידה כי האיש "בסוף כל חודש הוא בא עם דרישה לסכום מסוים" (עמ' 26 שורה 21 לפרוטוקול בהמ"ש קמא)... "כל הזמן היתה התחשבות" (עמ' 28 שורה 4) והאיש אישר כי כל חודש ערך דוחות אקסל של ההוצאות (עמ' 72 שורות 18-19).

אם האיש ניהל התחשבות על גלידה והיו לו דוחות אקסל במחשב על הכספים שהאישה חבה לו, מדוע אין שום דוחות או תיעוד על ההלוואות בזמן אמת?

5. מצופה היה, שאם אכן מדובר היה בהלוואות, האיש היה דורש שהצדדים יחתמו על הסכמי הלוואה או לפחות, מצופה היה שהאיש היה שולח לאישה במייל או בדרך אחרת, הודעה שהוא מעניק לה את הכספים בתורת הלוואה. העובדה שאדם מסודר ומחושב כמו האיש, לא החתים את האישה על הסכם הלוואה או לפחות היה שולח לה הודעה שמדובר בהלוואה, מלמדת כי העברות הכספים לא היו בגדר הלוואות.

6. בהסכם הלוואה נקבע גם מועד הפירעון. האיש לא הביא ולו בדל ראיה על מועדי הפירעון של ההלוואות. טענתו שהאישה הבטיחה להשיב לו את הכספים ששילם ביתר לצורך פירעון ההלוואות בעת מכירת הנכס שרכשו או קבלת כספי הירושה, לא הוכחה כלל. בסיכומיו בבהמ"ש קמא (סעיף 201), טען האיש כי הוסכם בין הצדדים כי ההלוואות יושבו "כאשר התובעת תקבל לידה כספים". מדובר במועד מעורפל ביותר. מתי היא תקבל כספים? כמה כספים? אם היה מדובר בהלוואה, היה נקבע גם מועד פירעון.

7. אם ביום 11.7.15, לאחר שהאיש כבר הודיע לאישה שיעזוב את הבית ביום 6.7.15 (סעיף 3 לתצהיר האיש בבהמ"ש קמא מיום 8.5.16), האישה כבר היתה חייבת לו כרבע מיליון ₪, מדוע הוא נתן לה הלוואה נוספת שעה שהיא טרם פרעה את ההלוואות הקודמות? מדוע שהוא בכלל ייתן הלוואה ללא כל מסמך כתוב, לאישה שהוא החליט לעזוב אותה לאחר שהיא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

- 1 לטענתו פגעה בו קשות? סבירה יותר גרסת האיש, שהאיש שעה לתחינתה שמצבה הכלכלי
2 קשה מאוד והעניק לה כספים אלו לצורכי מחייתה וכסיוע שלא על מנת להחזיר.
3
- 4 בכתב ההגנה שהגיש האיש בעקבות התביעה הרכושית שהאשה הגישה כנגדו, ביחס
5 להעברות כספים מסוימים שהוא העביר לה, הוא כלל לא טען שמדובר בהלוואה. לדוגמא:
6 בסעיפים 112-113 לכתב ההגנה, מפרט האיש את גרסתו ביחס לנושא מימון רכישת רכבה של
7 האשה והוא טוען כי: **"בנסיבות העניין תתבקש התובעת להשיב לידי הנתבע את סכום**
8 **השקעתו ברכב"**. האיש לא מציין שמדובר בהלוואה אלא דורש השבה. אי ציון העובדה
9 שמדובר בהלוואה, מלמדת שמדובר היה בהענקה כספית שהוענקה על ידו לאשה והיא
10 מעולם לא נדרשה להשיב כספים אלו, לפני שהצדדים נפרדו. לפיכך, האיש לא הוכיח שעסקין
11 בהלוואה.
12
- 13 בטופס הרצאת הפרטים לתביעת המזונות שהגישה האשה, לא ציין האיש כלל שהאשה חבה
14 לו כספים. זאת, למרות שבסעיף 10 לטופס יש לפרט "חובותיו של בעל הדין וחובותיו של בעל
15 הדין שכנגד, עד כמה שידוע למצהיר וכן תיאור הנושה...". העובדה שהאיש לא פירט שום
16 הלוואה שהאשה חבה לו, מלמדת אף היא כי הכספים שהוא העביר לה לא הועברו בגדר
17 הלוואה.
18
- 19 שונה הדבר בכל הנוגע לכספים שהאיש העביר לצורך פירעון ההלוואה שנועדה לרכישת
20 המקרקעין. שהרי, הצדדים הסכימו שחלוקת הזכויות בנכס תהא שליש לאיש ושני שליש
21 לאשה. בני הזוג נטלו הלוואה לצורך רכישת המקרקעין והאיש השיב לבנק את יתרת
22 ההלוואה כך שבפועל, הוא שילם 85,000 ₪ יותר מהאשה. ברור כי שעה שהצדדים הסכימו
23 כי החלוקה של המקרקעין לא תהיה שווה והאשה תרכוש שליש יותר, אזי גם המימון צריך
24 להיות בהתאם. שהרי, הצדדים לא פעלו לשנות את אחוזי הבעלות במקרקעין לאחר שהאיש
25 פרע ממקורותיו חלק גדול יותר מהלוואה. אי ביצוע איזון ביחס למקורות המימון של
26 המקרקעין והתאמתו לאחוז חלקו של כל אחד בנכס, תביא למצב לא צודק, שבו האיש לא
27 יקבל את האחוז מהמקרקעין שמשתקף בסכום שהוא שילם עבור רכישתו. הדבר אף יהווה
28 עשיית עושר ולא במשפט. לכן, בכל הנוגע להתחשבות ביחס לרכישת המקרקעין, יש להותיר
29 על כנה את קביעת בהמ"ש קמא ולהורות לאשה להשיב לאיש את הסך של 85,000 ₪.
30

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

11. שונה הדבר ביחס ליתר העברות הכספים אשר "נאכלו" כבר ונראה כי האיש, אשר היה מעוניין באותה עת להמשיך ולחיות עם האישה, העביר לה תמיכות כספיות בשיעורים שונים ואולם בתורת תמיכה ולא כהלוואה שיש להחזיר.

12. **סיכומו של דבר** : לו דעתי תשמע, הערעור יתקבל גם בנושא זה ותבטל קביעתו של בהמ"ש קמא שעל האישה להשיב את הכספים לאיש, היות שהאיש לא הרים את הנטל ולא הוכיח שמדובר בהלוואות. זאת כאמור, למעט ביחס לרכיב מימון המקרקעין בסך של 85,000 ₪.

כפי שנקבע בתמ"ש 13154/04 פלוני נ' פלונית (23.7.09 מפי כב' השופט ויצמן) שאוזכר בפסק דינו של בהמ"ש קמא ובחוות דעתו של השופט שוחט :

"... מתן הלוואות בתוך המרחב הבינזוגי הינו נדיר מעצם טיבו וטיבעו. נוהגו של עולם שאדם רואה בבן זוגו הנשוי לו כשותפו, ולא כבעל חובו ואין ציפייה כי בן הזוג ישפה את משנהו על נתינה כספית שקיבל ממנו. אם בקשו בני זוג לחרוג מנוהגו של עולם, נותנת הדעת כי יתנו ביטוי חיצוני לכוונתם זו, דוגמת חוזה הלוואה, מתן שטר ערבות וכיוצ"ב. לפיכך, הטוען כי נתינה כספית שנתן לבן זוגו הינה בגדר הלוואה, עליו נטל הראייה והוא ידרוש להביא ראייה של ממש שאכן הנתינה לא נעשתה מתוך נהגם הרגיל והטבעי של בני זוג המעניקים מתנות זה לזה מבלי שיחובו בהחזרתן... חזקה על הנתבע, אשר במהלך העדויות הצטייר כאדם מסודר וקפדן מאין כמותו המתעד כל דבר ועניין, כי היה טורח לערוך הסכם בכתב או שהיה נוקט בכל דרך אחרת לצורך הבטחת החזרתן של נתינות אלו, לו אכן ניתנו כהלוואות על מנת להחזיר. מעת שלא עשה כן, הדעת נותנת, כי סכומים אלו ניתנו ע"י הנתבע לתובעת בתורת מתנה ומתוך רצונו המוחלט לעזור לה, כאשתו לחיים, בענייניה השונים... נתינות אלו ניתנו מתוך דרכם של בני הזוג המתגוררים יחדיו תחת קורת גג אחת ומנהלים משק משותף, אשר גם אם שומרים הם על עצמאות כלכלית כזו או אחרת, הם מסייעים האחד למשנהו ללא כוונה ליצירת התחייבויות כספיות פנימיות ביניהם".

13. לא נעלמו מעיניי הסתירות והגרסאות השונות של האישה בכל הנוגע לכספים שהועברו אליה ע"י האיש, כמפורט בפסק דינו של בהמ"ש קמא. יחד עם זאת, אין בכך בכדי להרים את הנטל הכבד המוטל על האיש להוכיח שמדובר בהלוואות. נטל זה לא הורם. לא מספיק שעל ספח המחאה אחת רשם האיש את המילה "הלוואה".

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

14. להסרת ספק מובהר, כי החיוב של האישה להשיב לאיש מחצית מכספים שהוצאו מהחשבון המשותף לאחר המועד הקובע, בעינו עומד, כך גם לגבי דחיית ערעורו של האיש כפי פסק דינו של חברי, סגן הנשיא, השופט שוחט.

15. תוצאה זו לא גורמת עוול לאיש. אף בא כוחו ציין בבהמ"ש קמא בדיון שהתקיים ביום 4.1.16 כי: **"הצעתי שהדרך הנכונה, היעילה והפרידה ההוגנת זה לדעתי למחול על החזר של אותם חובות..."**

האיש חיי חיים זוגיים עם האישה והתגורר בדירתה ללא תמורה. מכוח חיים משותפים אלו, ובמיוחד לאור תחושתה של האישה שהיא מקופחת (כעולה מתמלול אחת השיחות שהאיש הקליט), אין להתפלא על כך שהאיש סייע כלכלית לאישה בכמה הזדמנויות, בסכומים לא מבוטלים. לו רצה האיש להעניק הלוואות, היה עליו להבהיר לאישה במפורש כי מדובר בהלוואות. משלא עשה כן, אין לו להלין אלא על עצמו.

16. לפיכך, אמליץ גם לבטל את חיוב האישה בהוצאות בבהמ"ש קמא ומאידך, לחייב את האיש בהוצאות ההליכים בקמא ובערכאת הערעור כדי סך של 20,000 ₪.

נפתלי שילה, שופט

השופטת עינת רביד:

באשר לסוגיית תוקפו של ההסכם אני מצטרפת לעמדתו של חברי, אב בית הדין השופט שוחט, וכן להערותיו של חברי השופט שילה ולמסקנתם הסופית; כך גם אני מסכימה לדחיית הערעור שכנגד של האיש.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

אשר להתחשבות הכספית אני מסכימה עם עמדת שני חברי, כי על האישה להשיב לאיש את הסכום
הכספי של 85,000 ₪ במסגרת רכישת המקרקעין, כפי שקבע בית המשפט קמא.

באשר למחלוקת שנפלה בין עמדות חברי בכל הנוגע ליתר רכיבי ההתחשבות הכספית וטענת
"ההלוואות", אני מצרפת את דעתי לעמדת כבוד השופט שילה במלואה, בשל הצורך להחמיר בנטל
הראייה המוטל על בן זוג, במיוחד זה הטוען בדיעבד ובמהלך משפט (ובכתב תביעה שהוגש למעלה
משנה לאחר שהוגש כתב התביעה של האישה) כי כספים שנתן לבן זוגו במהלך החיים המשותפים היו
בגדר הלוואה, כאשר מדובר בחיים משותפים של שבע שנים ולאחר שהצדדים חיו ביחד בדירת
האישה, ומיסדו את הקשר ביניהם הן בהסכם ממון והן בנישואין כדמו"י.

נימוקי השופט שילה לעניין זה מקובלים עלי, ואוסיף אף למעלה מן הנדרש, כי הסכום שהועבר לטובת
רכישת הרכב, למשל, הועבר בחודש מאי 2014 (ראו נספח י"ד לכתב התביעה), לאחר שהצדדים נישאו
כדמו"י (בחודש אוקטובר 2012) ולאחר שחיו יחדיו כחמש שנים וכמובן ללא שהעברה זו לוותה בכל
מסמך הקובע כי זו הלוואה; וכך לגבי סכומים אחרים שנאכלו מזה זמן על ידי האישה ולא נחתם
בגינם כל מסמך וניתנו בתוך כדי החיים המשותפים. אשר לסכום האחרון שניתן, הרי שניסבות מתן
הסכום אינן ברורות, שהרי הצדדים כבר נפרדו, והאיש טוען כעת, כי האישה חייבת לו סכום גדול,
ולכן לא ברור מה טעם נתן לה סכום נוסף כהלוואה, כטענתו. לטעמי, נראה כי היות ורב הנסתר על
הגלוי באשר לניסבות מתן סכום זה, לא עמד האיש בנטל להוכיח כי מדובר בהלוואה דווקא.

לאור כל האמור, אני מסכימה גם לקביעות השופט שילה באשר לביטול ההוצאות שנפסקו לחובת
האישה בבית משפט קמא וכן לסכום ההוצאות שפסק לחובת האיש בהליך בפנינו.

עינת רביד, שופטת

סוף דבר

נפסק כאמור בפסק דינו של השופט שילה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17125-03-19 ל' נ' ר'

31 אוקטובר 2019

העירבון שהפקידה המערערת (האישה) יושב לה באמצעות בא כוחה.

העירבון שהפקיד המשיב (האיש) להבטחת הוצאות המערערת (האישה) כמשיבה בערעור שהוגש על ידו, יועבר לה באמצעות בא כוחה.

פסק הדין ניתן לפרסום במתכונת בו נחתם ללא פרסום שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

ניתן היום, ב' חשוון תש"פ, 31 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

נפתלי שילה, שופט

עינת רביד, שופטת

שאול שוחט, שופט, סגן נשיא

א ב " ד

שאול שוחט, שופט, סגן הנשיא